

УДК 347.1:347.4

К. А. КАРЧЕВСЬКИЙ,*кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності**факультету права та масових комунікацій**Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПРЕДМЕТ ПРАВОЧИНІВ З РОЗМІЩЕННЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЯК ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ ПРАВИЛА ПРО ЗНАЧНИЙ ПРАВОЧИН АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Встановлено коло цінних паперів, правочини щодо розміщення яких потрібно вважати виключенням із правила про значний правочин. Досліджено емісійні цінні папери, зокрема акції, облигації, інвестиційні сертифікати тощо. З'ясовано зв'язок між відповідними цінними паперами та компетенцією органів управління акціонерного товариства. Зроблено висновок, що предметом правочинів у цьому випадку слід вважати акції та інші емісійні цінні папери, що підлягають конвертації у прості акції товариства як об'єкти, що перебувають під контролем тих органів, під контролем яких перебувають і значні правочини.

Ключові слова: акціонерне товариство, значний правочин, цінні папери, емісійні цінні папери, компетенція органів акціонерного товариства.

Ведучи мову про встановлення обмежень, пов'язаних із вчиненням значного правочину, слід враховувати, що відповідні норми не повинні створювати зайвих та необґрунтованих перешкод для ефективної управлінської діяльності виконавчого органу господарського товариства. Саме з цією метою у законодавстві передбачаються певні виключення із загального правила про порядок вчинення значного правочину. Як вказується в літературі, головним виключенням у цьому разі є правило про звичайну господарську діяльність [1, с. 23]. Однак, коло можливих виключень цим випадком не обмежується. Так, зокрема, чинне законодавство України передбачає, що до значних правочинів акціонерних товариств (надалі – АТ) не відносяться правочини з розміщення товариством власних акцій (п. 4 ч. 1 ст. 2 закону України «Про акціонерні товариства» [2] (надалі – Закон про АТ)). Близькі за змістом положення містяться також в іноземному законодавстві. Так, наприклад, ч. 1 ст. 78 федерального закону РФ «Про акціонерні товариства» [3] (надалі – ФЗ про АТ) до числа виключень відносить правочини, пов'язані з розміщенням шляхом підписки (реалізації) простих акцій товариства, та правочини, що пов'язані з розміщенням емісійних цінних паперів, які конвертуються у прості акції товариства. У ч. 1 ст. 80 закону Таджикистану «Про акціонерні товариства» [4] встановлюється, що правило про значні правочини не поширюється на правочини, пов'язані з розміщенням шляхом підписки (реалізацією) простих акцій АТ, та правочини, пов'язані з розміщенням облигацій, що конвер-

туються у прості акції АТ. Відповідно до ст. 89 закону Узбекистану «Про акціонерні товариства та захист прав акціонерів» [5] встановлюється, що правила про значний правочин не поширюється на правочин (декілька взаємопов'язаних правочинів), пов'язаний із розміщенням простих (звичайних) акцій, або привілейованих, що конвертуються у прості (звичайні) акції, які складають понад 25 % раніше розміщених товариством простих (звичайних) акцій товариства.

Разом із вказаним, згідно зі ст. 34 закону Туркменістану «Про акціонерні товариства» [6] навпаки передбачається, що до значних правочинів відноситься правочин (декілька взаємопов'язаних правочинів), який пов'язаний із купом або продажем, у тому числі, випуском і розміщенням акцій (облігацій) товариства, які складають 25 та більше % акцій (облігацій), випущених товариством. Можна зазначити, що фактично тотожне за змістом правило раніше містилося і в ч. 1 ст. 78 ФЗ про АТ, яка передбачала, що значними є правочини або декілька взаємопов'язаних правочинів, пов'язаних з розміщенням звичайних акцій або привілейованих акцій, що конвертуються у звичайні акції, що складають 25 % раніше розміщених товариством звичайних акцій. Але, незважаючи на це, та враховуючи, що в РФ відповідне правило згодом було змінено на протилежне, будемо вважати домінуючим підхід, за яким правочини із розміщення певних цінних паперів вважаються виключенням із правила про значний правочин.

Як можна бачити, спільною рисою всіх перерахованих вище правочинів є їх предмет та характер. Предмет у таких випадках охоплює

акції та деякі інші цінні папери (надалі – ЦП). Характер таких правочинів полягає у тому, що відповідні ЦП розповсюджуються у встановлений спосіб (зокрема шляхом розміщення)¹. Разом із цим, можна виділити й певні відмінності у відповідних нормах. В українському Законі про АТ йдеться про акції товариства, тоді як іноземне законодавство робить прив'язку до простих (звичайних)² акцій. Разом із простими акціями до числа ЦП, які можуть виступати предметом відповідних правочинів, в іноземному законодавстві відносяться й інші ЦП. Так, зокрема, може йтися або про «емісійні цінні папери» (надалі – ЕЦП) взагалі, або про окремі види ЦП (наприклад, про облігації). Крім цього, як правило, уточнюється, що відповідні ЕЦП повинні конвертуватися у прості акції товариства. У зв'язку із цим виникає необхідність у встановленні кола ЦП, правочини щодо яких можна відносити до числа виключень із правила про значний правочин АТ (за умови відповідності їх характеру правочину, передбаченому законодавством), що є **метою** цієї статті.

Перш за все, слід звернути увагу на те, що вітчизняне законодавство веде мову виключно про акції та не уточнює, про які саме їх види (прості чи привілейовані) йдеться³. Іноземне ж законодавство у цьому випадку прямо вказує саме на прості акції. Основною спільною рисою при цьому є те, що і в першому, і в другому випадку йдеться про акції самого АТ. Тому можемо зробити попередній висновок, що предметом відповідних правочинів у будь-якому випадку будуть прості акції АТ. У зв'язку із цим слід приділити увагу іншим видам ЦП (зокрема емісійним) та вирішити питання про доцільність закріплення правил, тотожних змісту іноземного законодавства, у вітчизняному законодавстві.

Вирішення вказаного питання буде неможливим без розуміння того, що являють собою ЕЦП та які ЦП до них належать. Говорячи про ЕЦП, можна вказати таке. У законодавстві України про цінні папери [7] (зокрема й у Законі про АТ в частині закріплення правового

режиму акцій та інших ЦП) окремого поняття ЕЦП не наводиться. У теорії цивільного права ЕЦП визнаються такі ЦП, які розміщуються випусками, мають рівні обсяги і терміни здійснення прав усередині одного випуску незалежно від часу придбання ЦП та випуск яких підлягає обов'язковій державній реєстрації. ЕЦП є об'єктом масового випуску, і під час їх випуску, як правило, невідомі перші набувачі [8]. Розглядаючи ЕЦП, Є. О. Суханов називає їх фондовими [9, с. 323]. О. І. Онуфрієнко пропонує розглядати як емісійні «ЦП, що закріплюють сукупність прав, які підлягають посвідченню, уступці і безумовній реалізації з дотриманням встановлених законом форми і порядку, що розміщуються випусками як у документарній, так і в бездокументарній формі, при цьому всередині одного випуску всі ЦП мають річний обсяг і строки реалізації прав незалежно від часу придбання» [10, с. 8]. Ф. С. Карагузов вважає, що «ЕЦП є призначені до вільного обігу і здатні до обігу на організованих ринках ЦП майнові права, котрі випускаються серіями в передбачених законом формах із метою залучення інвестицій (капіталу) для створення і розвитку підприємницької справи їх емітентів і котрі у рамках цієї серії мають однакові реквізити, обертаються і погашаються емітентами на єдиних умовах» [11, с. 25]. В. Л. Яроцький зауважує, що в цьому випадку слід говорити про ЦП масових емісій та пропонує розуміти під ними функціонуючі в цивільному обороті в документарній або бездокументарній формі об'єкти цивільних прав одного випуску (емісії), які є правовим засобом встановлення, реалізації та забезпечення оборотоздатності майнових прав, що становлять їх зміст, мають рівну і кратну встановленому законодавством мінімальному розміру номінальну вартість, посвідчують частку участі їх власників у єдиній великій позиції, статутному фонді АТ або дають право на отримання частини державного майна у процесі його приватизації, умови випуску і обігу яких передбачають однаковий порядок виплати відсотків або дивідендів (для доходних ЦП, питома вага котрих у їх загальній масі є найбільш високою), строки їх погашення та інші рівні правові можливості [12, с. 127]. Таким чином, ЕЦП пов'язуються з поняттям «емісія», випускаються для обігу на фондовому ринку з метою залучення вільних коштів, мають однакові реквізити, однакову номінальну вартість, однакові умови обертання, погашення тощо.

Якщо говорити конкретно про види ЕЦП, то слід зазначити, що до них, як правило, належать акції та облігації [8]. На основі аналізу

¹ Питання, пов'язані із розміщенням цінних паперів, не входять у предмет дослідження в межах цієї статті та будуть розглянуті окремо.

² У подальшому поняття «проста акція» та «звичайна акція» будемо вважати тотожними.

³ Як відомо, поділ акцій на прості (звичайні) та привілейовані є загальноприйнятим (див., напр., ст. 25 ФЗ про АТ, ст. 20 Закону про АТ, ст. 22 закону Таджикистану про АТ тощо).

іноземного (зокрема російського) законодавства О. Ю. Синенко до ЕЦП відносить акції та облигації, житлові сертифікати, опціонні свідоцтва і паї інвестиційних пайових фондів [13, с. 12]. В Україні до ЕЦП відносяться: акції, облигації, іпотечні сертифікати; іпотечні облигації; сертифікати фондів операцій з нерухомістю (ФОН); інвестиційні сертифікати тощо [14]. З урахуванням зазначеного інтерес становлять інші (крім акцій) ЕЦП. При цьому основна увага має приділятися не стільки тому, що являють собою такі ЕЦП, скільки питанню про те, чи можуть вони розміщуватися АТ.

Говорячи про відповідні ЕЦП, можна вказати наступне. Стосовно можливості АТ емітувати (а тим самим і розміщувати) облигації прямо вказується в ч. 2 ст. 21 Закону про АТ. Правовий режим інших видів ЕЦБ закріплюється не Законом про АТ, а спеціальним законодавством. Так, зокрема, інвестиційний сертифікат є ЦП, розміщення якого законодавство України пов'язує з інвестиційним фондом, інвестиційною компанією⁴ та компанією з управління активами пайового інвестиційного фонду. Згідно з п. 1 п. 18 Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії [15], а також ст. 41 Закону України «Про інститути спільного інвестування» [16], зазначені вище організації створюються саме у формі АТ. Тому ці організації, крім власне акцій, будуть розміщувати також інвестиційні сертифікати. Сертифікат Фонду операцій з нерухомістю (ФОН) за ст. 25 Закону [17] випускається відповідною фінансовою установою. Виходячи із загального поняття фінансової установи, що закріплюється в законодавстві України (п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону [18]) та встановленого переліку видів фінансових установ, останні цілком можуть (а в певних випадках навіть зобов'язані) створюватися у формі АТ. Таким чином, відповідні організації, якщо будуть створені як АТ, крім акцій, також можуть розміщувати й зазначений вид ЕЦП. Іпотечний сертифікат емітується відповідно до Закону України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» [19]. У ньому не уточнюється організаційно-правова форма суб'єкта, що може випускати цей вид ЕЦП, а передбачається, що вказані ЦП може випускати кредитор, котрий є власником іпотечного активу (ч. 1 ст. 14). Водночас ч. 6 ст. 17 зазначеного Закону [19] говорить про банк і небанківську фінансо-

ву установу як про можливих емітентів іпотечних сертифікатів. Таким чином, висновки, зроблені вище щодо сертифікату ФОН, будуть стосуватися й іпотечних сертифікатів. Те ж саме можна стверджувати й щодо іпотечних облигацій, оскільки п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про іпотечні облигації» [20] прямо передбачає, що емітентом таких ЦП також є саме фінансова установа. Таким чином, організація, створена в організаційно-правовій формі АТ, потенційно може розміщувати як акції та облигації, так і інші ЕЦП. У зв'язку із цим діюче нині поняття значного правочину в частині закріплення відповідних виключень не охоплює всіх можливих випадків, тоді як іноземне законодавство, навпаки, охоплює більш широке коло ЦП, що виглядає більш обґрунтованим.

Слід звернути увагу й на те, що ЕЦН за ч. 5 ст. 3 Закону [7] поділяються на пайові та боргові. До пайових традиційно відносять акції, а до боргових – облигації та інші види ЦП. Крім цього, ЕЦП можна поділяти на такі, що конвертуються в акції АТ, та такі, що не підлягають конвертації. Кожний із вказаних видів ЦП впливає на різні аспекти діяльності АТ, а тому має певний, відмінний від інших, правовий режим. Так, зокрема, пайові ЦП впливають на розмір статутного капіталу, а тому – на основні майнові засади діяльності АТ. Боргові ЦП у більшості випадків безпосередньо впливають на поточний фінансовий стан АТ. У зв'язку із цим цілком логічним є те, що питання про введення в обіг та розміщення останніх, як правило, покладається на виконавчий орган АТ, тоді як аналогічні питання щодо перших вирішуються наглядовою радою та/або загальними зборами акціонерів. Це можна пояснити тим, що саме виконавчий орган повинен мати достатньо можливостей для того, щоб забезпечувати фінансами поточну діяльність.

Найбільш істотний вплив на обидва зазначені аспекти діяльності АТ здійснюється за допомогою саме ЕЦП, оскільки вони випускаються та розміщуються у доволі значній кількості. Виходячи із вказаного вище, вважаємо, що найбільш суттєвим є питання про введення до обігу пайових ЕЦП, а також боргових ЕЦП, які можуть бути перетворені (конвертовані) у пайові ЕЦП (зокрема у прості акції). Саме пов'язані із цим правочини і повинні підпадати під безпосередній контроль з боку вищих органів АТ. Але, відповідно до ст. 70 Закону про АТ, під контролем таких органів перебувають і значні правочини. Таким чином, може виникати ситуація, коли один і той же правочин повинен вчинятися за двома самостійними рішеннями

⁴ Створення інвестиційних фондів та інвестиційних компаній було заборонено у зв'язку із введенням у дію Закону України від 15.03.2001 № 2299-III.

одного й того самого органу АТ. Саме цей факт і став головною причиною того, що положення про значний правочин на правочини, які наразі розглядаються, не поширюється. Проте, зокрема, зазначається у юридичній літературі [21, с. 37; 22].

Від себе можемо додати, що перебування правочинів щодо розміщення відповідних ЦП під контролем відповідних органів АТ прямо пов'язується з тим, що наслідком таких дій буде зміна (зокрема збільшення) розміру статутного капіталу АТ. Така зміна є одним із найважливіших аспектів діяльності будь-якого господарського товариства. Вирішення цього питання традиційно належить до компетенції вищого органу товариства, при цьому не до звичайної, а, як правило, до виключної, тобто такої, що не може передаватися на вирішення іншим органам АТ. Таким чином, зміст Закону про АТ буде безсистемним тоді, коли питання про збільшення статутного капіталу буде віднесено до компетенції загальних зборів, а питання про розміщення акцій, якщо воно призводить до такого збільшення – до компетенції інших органів АТ. Саме тому головна увага Закону про АТ повинна приділятися не всім ЦП, а саме емісійним і таким, що можуть конвертуватися у прості акції та, у зв'язку із цим, змінювати розмір статутного капіталу АТ. Питання про розміщення таких ЕЦП повинно перебувати під контролем відповідних органів, про що будуть свідчити норми, які закріплюють їх компетенцію, а також норми, що закріплюють правовий режим відповідних ЦП. Відповідно до цього й буде формуватися коло ЦП, правочини з розміщення яких будуть виключенням із правила про значний правочин.

Аналіз іноземного законодавства свідчить про те, що під контролем наглядової ради перебуває: 1) розміщення певних акцій (зокрема тих, які конвертуються у привілейовані акції певного типу), облігацій або інших ЕЦП (п. 6 ст. 65 ФЗ про АТ); 2) збільшення статутного капіталу шляхом розміщення додаткових акцій, якщо це питання не віднесено до компетенції загальних зборів (п. 5 ст. 65 ФЗ про АТ); 3) розміщення облігацій та інших ЕЦП (ч. 1 ст. 65 закону Таджикистану про АТ [4]). Під контролем загальних зборів акціонерів може перебувати: 1) збільшення статутного капіталу шляхом розміщення додаткових акцій, якщо це не віднесено до компетенції наглядової ради (п. 6 ст. 48 ФЗ про АТ); 2) розміщення звичайних акцій, які складають більш ніж 25 % раніше розміщених акцій (ч. 2 ст. 33 закону Таджикистану про АТ); 3) розміщення облігацій,

що конвертуються у звичайні акції, якщо вони складають більш ніж 25 % раніше розміщених звичайних акцій (абз. 2 ч. 2 ст. 33, ч. 2 ст. 26 закону Таджикистану про АТ). Як можна бачити, при закріпленні відповідних правил враховуються як перелік ЦП, правочини з розміщення яких віднесені до виключень із правила про значний правочин, так і ті вартісні критерії, які відносять той чи інший значний правочин до компетенції або наглядової ради, або загальних зборів відповідно.

В Україні наразі передбачається наступне. За змістом ч. 1 ст. 21 Закону про АТ виключно за рішенням загальних зборів акціонерів здійснюється емісія акцій. Частина 2 ст. 33 Закону про АТ відносить до компетенції загальних зборів питання про розміщення акцій. Коли ж йдеться про збільшення статутного капіталу, то до дій з розміщення акцій прив'язка в Законі не робиться (п. 6 ч. 2 ст. 33 Закону про АТ). Стосовно порядку прийняття рішення про розміщення інших видів ЕЦП можна зазначити наступне. Згідно з абз. 2 ч. 1 ст. 21 Закону про АТ передбачено, що АТ може здійснювати розміщення інших цінних паперів, крім акцій, за рішенням наглядової ради, якщо інше не передбачено його статутом. Це правило дублюється й загальними нормами, які встановлюють компетенцію наглядової ради (п. 5 ч. 2 ст. 52 Закону про АТ). Передбачається також, що рішення про розміщення цінних паперів на суму, що перевищує 25 % вартості активів товариства, приймається загальними зборами акціонерів. Як можна бачити, вказана норма не уточнює, на які саме ЕЦП вона поширюється. Однак вартісний критерій, встановлений для значних правочинів, який розмежовує компетенцію наглядової ради та загальних зборів, у цьому випадку врахований. Тобто у вітчизняному законодавстві правочини щодо розміщення будь-яких акцій та будь-яких інших ЦП наразі перебувають під контролем органів, уповноважених схвалювати значні правочини. Тому в Україні під час вчинення правочинів, пов'язаних із розміщенням відповідних ЦП, немає необхідності в окремому застосуванні положень, передбачених для значних правочинів. Таким чином, виглядає логічним поширення загального визначення значного правочину (ст. 2 Закону про АТ) не тільки на акції, але й на будь-які інші ЦП.

Але, враховуючи вказане вище, на наш погляд, така ситуація є хибною, оскільки позбавляє виконавчий орган можливостей самостійно вирішувати питання про розміщення неемісійних ЦП, а також ЕЦП, які не підлягають

конвертації у прості акції та не впливають на зміну розміру статутного капіталу АТ. Саме до числа останніх і повинні відноситися охарактеризовані вище іпотечні сертифікати, іпотечні облігації, сертифікати ФОН, інвестиційні сертифікати тощо.

Тому, визначаючи коло ЦП, що є предметом правочинів АТ, які згідно із законом є виключеннями із правила про значний правочин, необхідно прив'язуватися лише до таких ЦП, відповідні правочини з якими перебувають під контролем наглядової ради та / або загальних зборів. Під таким контролем повинні перебувати лише правочини, пов'язані із ЕЦП, що безпосередньо впливають на розмір статутного капіталу АТ. У зв'язку зі сказаним до них слід відносити прості акції, привілейовані акції (зокрема ті, що можуть конвертуватися у прості акції) та інші ЕЦП, які можуть бути конвертовані у прості акції АТ. Реалізація вказаного правила повинна передбачати не лише перерахування відповідних правочинів та зазначених ЕЦП, які є їх предметами, при закріпленні виключення із правила про значний правочин (ст. 2 Закону про АТ). З таким перерахуванням повинні бути безпосередньо пов'язані норми Закону про АТ, які присвячені компетенції відповідних органів АТ. Також слід враховувати закріплені у законодавстві вартісні критерії, за

допомогою яких різні значні правочини відносяться до компетенції різних органів АТ. Тобто наглядова рада повинна отримувати можливість приймати рішення про розміщення ЦП, якщо розмір не перевищує 25 % від загальної кількості акцій. Вказаним вище нормам повинні відповідати й інші норми Закону про АТ, зокрема в частині встановлення правового режиму ЦП, у тому числі й порядку їх розміщення.

Говорячи про акції як предмет відповідних правочинів, що є виключеннями із правила про значний правочин, можна звернути увагу й на те, що в іноземному законодавстві, як правило, йдеться про прості (звичайні) акції, а привілейовані акції не згадуються, хоча емісія та розміщення останніх також перебуває під контролем відповідних органів АТ. Цей факт можна пояснити тим, що вартісний поріг значного правочину в іноземному законодавстві, як правило, встановлюється на рівні 25 % від вартості активів товариства. Загальна ж кількість привілейованих акцій, як правило, не повинна перебільшувати 25 % статутного капіталу. Таким чином, виходить, що будь-який правочин, пов'язаний із розміщенням привілейованих акцій, не буде підпадати під поняття значного правочину, а тому потреби в усунуванні відповідного дублювання фактично не існує.

Список використаних джерел

1. Лантінов Ю. Ф. Звичайна господарська діяльність як можливе виключення із правила про значні правочини господарського товариства [Електронний ресурс] / Ю. Ф. Лантінов // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 4 (63). – С. 171–228. – Режим доступу: <http://visnyk.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=14551>.
2. Про акціонерні товариства : закон України від 17.09.2008 № 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
3. Об акционерных обществах : федеральный закон РФ от 26.12.1995 № 208-ФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consultant.ru/popular/stockcomp>.
4. Об акционерных обществах : закон Республики Таджикистан от 05.03.2007 № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/2da3d3804aeb7259839db3b94e6f4d75/tj_Law_JSC.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=2da3d3804aeb7259839db3b94e6f4d75.
5. Об акционерных обществах и защите прав акционеров : закон Республики Узбекистан от 06.05.2014 № ЗРУ-370 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lex.uz/Pages/GetPDF.aspx?file=2384605.pdf>.
6. Об акционерных обществах : закон Туркменистана от 23.11.1999 № 400-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.turkmenbusiness.org/content/zakon-turkmenistana-ob-aktsionernykh-obshchestvakh>.
7. Про цінні папери та фондовий ринок : закон України від 23.02.2006 № 3480-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
8. Бірюков І. А. Цивільне право України. Загальна частина : навч. посіб. [Електронний ресурс] / А. Бірюков, Ю. О. Заїка. – Київ : КНТ, 2006. – 480 с. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-8647.html>.
9. Гражданское право : учебник : в 2 т. Т. 1 / отв. ред. проф. Е. А. Суханов. 2-е изд., перераб. и доп. – М. : БЕК, 1998. – 816 с.
10. Онуфрієнко О. І. Правове регулювання випуску та обігу емісійних цінних паперів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Онуфрієнко Олександр Іванович. – Київ, 2000. – 18 с.
11. Карагусов Ф. С. Ценные бумаги и деньги как объекты гражданских прав : учеб. пособие / Ф. С. Карагусов. – Алматы : Науч.-изд. центр КОУ, 2009. – 232 с.

12. Яроцький В. Л. Поняття і ознаки емісійних цінних паперів / В. Л. Яроцький // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2004. – Вип. 7. – С. 118–127.
13. Синенко А. Ю. Эмиссия корпоративных ценных бумаг: правовое регулирование, теория и практика / А. Ю. Синенко. – М. : Статут, 2002. – 223 с.
14. Цінні папери – поняття, види, класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stroylic.com.ua/uk/czennye-bumagi.html>.
15. Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії : затв. указом Президента України від 19.02.1994 № 55/94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94>.
16. Про інститути спільного інвестування : закон України від 05.07.2012 № 5080-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
17. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю : закон України від 19.06.2003 № 978-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-15/pago436#o436>.
18. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : закон України від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
19. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : закон України від 19.06.2003 № 979-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-15>.
20. Про іпотечні облигації : закон України від 22.12.2005 № 3273-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3273-15>.
21. Маковская А. Сделки по размещению эмиссионных ценных бумаг как крупные сделки и сделки, в совершении которых имеется заинтересованность / А. Маковская // Хозяйство и право. – 2004. – № 7. – С. 37–46.
22. Шевченко Г. Н. Правовое регулирование крупных сделок с ценными бумагами [Електронний ресурс] / Г. Н. Шевченко. – Режим доступу: <http://www.center-bereg.ru/b15240.html>.

Надійшла до редколегії 19.12.2014

КАРЧЕВСКИЙ К. А. ПРЕДМЕТ СДЕЛОК ПО РАЗМЕЩЕНИЮ ЦЕННЫХ БУМАГ КАК ИСКЛЮЧЕНИЯ ИЗ ПРАВИЛА О КРУПНОЙ СДЕЛКЕ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА

Установлен круг ценных бумаг, сделки по размещению которых следует считать исключением из правила о крупной сделке. Исследованы эмиссионные ценные бумаги, в частности акции, облигации, инвестиционные сертификаты и др. Выяснена связь между соответствующими ценными бумагами и компетенцией органов управления акционерного общества. Сделан вывод о том, что исключениями в данном случае необходимо считать акции и иные эмиссионные ценные бумаги, которые подлежат конвертации в простые акции общества как объекты, находящиеся под контролем тех же органов, под контролем которых находятся крупные сделки.

Ключевые слова: акционерное общество, крупная сделка, ценные бумаги, эмиссионные ценные бумаги, компетенция органов акционерного общества.

KARCHEVSKIY K. A. THE SUBJECT OF TRANSACTIONS ON PLACING SECURITIES AS AN EXCEPTION TO THE RULE ABOUT A SIGNIFICANT TRANSACTION OF A JOINT STOCK COMPANY

The article is devoted to the ascertainment of a range of securities, where transactions on their placement should be considered an exception to the rule on significant transactions. It is noted that the Ukrainian legislation consolidates only the shares, while the foreign legislation assumes other securities, first of all those that are converted into ordinary shares of a joint stock company. Equity securities, including stocks, bonds, investment certificates and others are researched whether they have the possibility to be placed by joint stock companies. The role of different types of securities in the property and financial aspects of guaranteeing the activities of a joint stock company is defined. The legal relationship between the relevant securities and competence of a joint stock company's authorities is found out. It is concluded that the exceptions in this case should be considered the shares and other equity securities that are to be converted into common shares of a joint stock company as the objects that are controlled by the same bodies, which control a significant transaction.

Keywords: joint stock company, significant transaction, securities, equity securities, competence of a joint stock company's authorities.